

Klimatneutrala Enköping

HÅLLBARHETS- INRIKTNINGAR

AROS PARK/SNEBY

ENERGIPOSITIV
OCH KLIMATSMART
LOGISTIK- &
MOBILITETSPARK
I ENKÖPING

GLOBALE MÅLEN
för hållbar utveckling

**ENKÖPINGS
KOMMUN**

INNEHÅLL

1

INTRODUKTION

1-2

Introduktion

2

AROS PARK IDAG & IMORGON

3-4

Nulägesbeskrivning

Framtidsvision

3

HUR ARBETAR VI MED HÅLLBARHETSINRIKTNINGARNA? 5-6

Vägledande ambitioner för energipositiv och klimatsmart stadsdel

Hållbarhetsinriktningarna styr i plan- och byggprocessen

Anger vart men inte hur

Analys och uppföljning

4

HÅLLBARHETSINRIKTNINGAR AROS PARK & SNEBY 7-22

Målområden för energipositiv och klimatsmart stadsdel

1. Energi

2. Mobilitet

3. Livsmiljö

4. Ekosystemtjänster

5

REFERENSER

23

1. INTRODUKTION

I Enköping strax öster om E18 och norr om riksväg 55, planeras en ny stadsdel, Aros Park & Sneby, ett ca 2 000 000 kvm stort område för logistik, mobilitet och andra verksamheter.

Aros Park & Sneby kan fullt utbyggt innebära över 5 000 nya arbetsplatser i Enköping. Med särskilda fokusområden kring energi och mobilitet finns goda möjligheter att utveckla området med tekniker och modeller som kan vara en förebild för samhällsbyggnad. Det här också i ett internationellt perspektiv med hänsyn till de globala målen för hållbar utveckling.

Utifrån Enköpings klimatkontrakt och målet om ett hållbart och klimatneutralt Enköping behövs en ömsesidig förståelse och vilja från både privata och offentliga aktörer.

Genom dessa hållbarhetsinriktningar vill vi gemensamt initiera positiva förflyttningar för miljön och för människan. Alla aktörer i kedjan ska bidra till det övergripande målet utifrån sitt delansvar i byggprocessen, sina förutsättningar och det de har egen rådighet att styra över. Genom dessa hållbarhetsinriktningar har samverkande aktörer valt, och vill fortsätta, att samarbeta för att bidra till denna nödvändiga omställning.

Effektmålet är att Aros Park & Sneby ska vara energipositivt och klimatsmart.

Hållbarhetsinriktningarna skapar riktning i syfte att nå detta effektmål och de har som syfte att uppmuntra byggaktörer (markexploatörer, byggaktörer, arkitekter och fastighetsägare) att genomföra sina mest hållbara idéer. Programmet är framtaget i utifrån Citylabs 17 fokusområden för hållbar stadsutveckling, kommunens hållbarhetslöften, ÖP/FÖP och kommunens övriga styrdokument. Givetvis gäller lagkrav.

Ambitionen är att Aros Park & Sneby ska vara en katalysator för regionalt och nationellt arbete för klimatneutralitet. Det finns ett särskilt fokus på energi och att vara ett energipositivt verksamhetsområde (energy positive district, PED). Det finns också ett särskilt fokus på mobilitet med transporter av människor och gods i lokalt, regionalt och nationellt perspektiv. Både för energi och mobilitet ska också beaktas miljöeffekter utanför Enköpings kommun. I det här perspektivet ska Enköping och Aros Park & Sneby ses som en ledande och innovativ nod som kan påverka hållbarheten i nationella energi- och transportflöden.

Vi har gemensamt siktat inställt på att Aros Park & Sneby ska utgöra en klustermiljö och innovationshub för verksamheter som dels främjar hållbarhet och dels har hållbarhet som mål.

I Aros Park & Sneby ska energigemenskaper och industriella symbioser vara primära modeller för energieffektivitet och cirkularitet. Aktörerna har en gemensam drivkraft att testa och utmana gränserna för teknik, ekonomi och juridik i syfte att främja en hållbar utveckling.

I Aros Park & Sneby arbetar människor. Området ska planeras för attraktiva och socialt hållbara arbetsplatser. Här växer Enköpings näringsliv i en miljö där verksamheter har incitament att bedrivas cirkulärt. Tillväxten i sig kan öka belastningen på livsmiljöer, energi, mobilitet, och ekosystemtjänster. Aros Park & Sneby ska möta detta på ett hållbart sätt för andra att följa, genom hållbar tillväxt och hållbar exploatering.

Hållbarhetsinriktningarna är framtagna i nära samverkan mellan Enköpings kommun och Aros Property Development. Inriktningarna ska användas i alla steg av utveckling av Aros Park & Sneby; från avtal, planprogram, detaljplan till projektering och bygglov. Inriktningarna är styrande för såväl stadens förvaltningar och bolag som för byggaktörer inom Aros Park & Sneby.

Hållbarhetsinriktningarna samverkar med andra styrdokument till en helhet och är en gemensam målbild som konkretiserar hur Aros Park & Sneby ska utvecklas till att av Sveriges mest klimatsmarta område inom sina fokusområden.

2. AROS PARK IDAG & IMORGON

Nulägesbeskrivning

I 2022 års beslut angav kommunen en samlad bedömning att det är mycket positivt att kunna ta ett samlat grepp över hela det i FÖP 2018 utpekade område, norr om riksväg 55 för fortsatt programplanering. Särskilt framhölls fördelarna att i tidigt skede översiktligt kunna studera områdets innehåll och funktioner principiellt.

Aros Park & Sneby består geografiskt av två intilliggande områden som delar samma planprogram.

Aros Park, ca 150 hektar, har detaljplan för motorpark. Området består idag av obebyggd råmark, huvudsakligen skogsmark, kalhyggen samt med mindre inslag av sumpområde, vattendragen Fiskviks kanal och Långtorabäcken. I anslutning till programområdet finns en befintlig skjutbana (väster om programområdet), industriell verksamhet i form av Linde Gas AB och Sneby Bergtäkt (väster respektive öster om programområdet) samt enstaka bostadsfastigheter i söder om programområdet. Nollalternativet för Aros Park är utveckling av motorpark över hela området.

Sneby, ca 50 hektar, omfattas av fördjupad översiktsplan med delvis positivt planbesked avseende lager och lättindustri. Området består idag av obebyggd råmark, huvudsakligen ungskog och kalhyggen.

Framtidsvision

Logistikpark (inklusive solpark)

Aros Park utvecklas till en av de största och viktigaste logistikhubbarna i Stockholm Nord. Logistikparken kommer erbjuda mer mark än övrig logistikmark i snabbväxande Enköping sammantaget. Placeringen vid E18 erbjuder ett perfekt last-mile-läge med över tre miljoner invånare inom 60 minuter. Platsen är i knutpunkten mellan Stockholm, Uppsala och Västerås (Sveriges största, 4:e största och 5:e största stad).

Logistikparken avser erbjuda logistiklokaler, logistiklösningar, laddinfrastruktur och service för Mellansveriges transporter. Därtill erbjuds ledande energi- och hållbarhetslösningar.

Logistikparken kommer även inkludera en storskalig solcellspark och har därmed potential att bli nettoproducent av energi.

Mobilitetspark

I direkt anslutning till logistikparken utvecklas en mobilitetspark. Mobilitetsparken avser en företags- och science park med starka teman inom mobilitet och energi. Mobilitetsparken kommer erbjuda en attraktiv miljö för dels företag generellt, men i synnerhet för verksamheter inom fordon & transport, energi- & miljöteknik samt verksamheter för utveckling av smarta hus, städer och samhällen.

Här utvecklas klustermiljöer för innovation, produktion och affärsutveckling. Här korsbefruktas verksamheter från forskning, företag och myndigheter. Lägg till attraktiva miljöer och evenemang för allmänheten plus en ledande hållbarhetsutveckling så skapas Sveriges första och enda Quintuple Helix park.

Aros Park är också en grogrund för samhällets kompetensförsörjning genom att skapa attraktiva koncept och miljöer för gymnasium, yrkeshögskola, uppdragsutbildning och högre utbildning.

3. HUR ARBETAR VI MED HÅLLBARHETSINRIKTNINGARNA?

Vägledande ambitioner för energipositiv och klimatsmart stadsdel

För att tydliggöra och konkretisera hur aktörer inom området ska arbeta för att bli en energipositiv och klimatsmart stadsdel är hållbarhetsinriktningarna formulerade som målområden med tillhörande inriktningar. Målområdena och inriktningarna syftar till att styra riktning, ge vägledning och underlätta hållbarhetsarbetet för samtliga aktörer, nu och i framtiden.

Dessa inriktningar skapar även förutsättningar för kontinuerlig analys och uppföljning som gör det möjligt att avgöra om stadsdelen bidrar till Enköpings kommuns övergripande målbild om en klimatneutral och hållbar stad 2030.

Hållbarhetsinriktningarna styr i plan- och byggprocessen

Hållbarhetsinriktningarna är ett styrdokument som ska ses som vägledande rekommendationer för all vidare planering och byggande inom Aros Park & Sneby. Inriktningarna ska användas i hela processen; från avtal, planprogram, detaljplan till projektering och byggnation. Vissa projekt ligger utanför och kommer hanteras som utvecklingsprojekt.

Anger vart men inte hur

Hållbarhetsinriktningarna är inte målformulerade, utan är ambitioner. De beskriver VAD vi ska göra och inte HUR. Att formulera HUR kvarstår att göra och behöver en egen process.

Inriktningarna anger vart aktörerna vill komma med sitt hållbarhetsarbete, men inte hur vi når dit. Det är byggaktörer, samverkansaktörer och kommunens nämnder och kommunägda bolag som beslutar hur de väljer att arbeta för att bidra till att som helhet närmar sig ambitionerna i hållbarhetsinriktningarna – vilka mål som sätts, som sedan omsätts till åtgärder, projekt eller aktiviteter.

En aktör som gör på ett annat sätt än vad som framgår av hållbarhetsprogrammet förväntas förklara på vilket alternativt sätt man ändå bidrar till kommunens klimatomställning (comply or explain).

Analys och uppföljning

För att kunna avgöra i vilken utsträckning hållbarhetsarbetet faktiskt går i den riktning som anges i våra ambitioner krävs kontinuerlig analys och uppföljning av alla aktörers hållbarhetsarbete.

Det är programmets uppdrag att samordna uppföljningen och analysera i vilken utsträckning aktörernas arbete bidrar till att närma sig ambitionerna i hållbarhetsinriktningarna. Det är ett utvecklingsarbete som behöver göras inom ramen för programstyrningen för Aros Park.

I samband med uppföljning och analys kan trender inom starka och svaga delar av aktörernas hållbarhetsarbete identifieras. Här finns möjlighet att identifiera och rapportera avvikelser, samt uppmärksamma behov av särskilda insatser.

4. HÅLLBARHETSINRIKTNINGAR AROS PARK & SNEBY

Målet genom dessa hållbarhetsinriktningar är att genom gemensamma insatser reducera klimatbelastningen med ambitionen att skapa en hållbar, klimatsmart och energipositiv logistik- och mobilitetspark med stor innovationshöjd. Syftet är att skapa ramar för planprogram och kommande hållbarhetsprogram.

Det övergripande effektmålet är att utsläppen av växthusgaser i Enköping ska vara noll senast 2030. Hållbarhetsinriktningarnas syfte är att uppmuntra byggaktörer (markexploatörer, byggaktörer, arkitekter och fastighetsägare) att genomföra sina mest hållbara idéer.

Innehållet i detta dokument för Aros Park & Sneby baserat på de 17 fokusområden som finns i Citylab och utifrån lokala förutsättningar, behov och utmaningar.

Hållbarhetsinriktningarna vägleder utvecklingen av stadsdelen Aros Park- Sneby och är ett verktyg för hållbarhetsstyrning på stadsdelsnivå.

Inriktningarna per målområde ska ligga till grund för all framtida planering och byggande inom stadsdelen och därmed genomsyra tidig planering, planprogram, detaljplan, genomförande och redovisning av projekt.

Inriktningsmålen är styrande för såväl stadens förvaltningar och bolag som för byggaktörer inom Aros Park & Sneby.

Syftet med hållbarhetsinriktningarna är att i ett tidigt skede etablera hållbarhet och klimatsmart stadsbyggnad som utgångspunkt, för att skapa en gemensam målbild mellan kommunen och de aktörer som nu och i framtiden kommer att etablera sig i området.

Ett vidare syfte är att driva på omställningen mot en hållbar samhällsbyggnad, där Enköpings kommun vill ha en god samverkan och hög kvalitet. Därför uppmuntrar vi till innovation, utveckling och förbättring, enskilt eller i samskapande.

MÅLOMRÅDEN FÖR energipositiv och klimatsmart stadsdel

Nedan beskrivs de fyra tematiska målområden som fokuserar på ambitionen om att planera och bygga en hållbar stadsdel utifrån ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet med ett särskilt fokus på energieffektivitet, klimatneutralitet och sänkta koldioxidutsläpp.

Varje målområde och inriktningarna påverkar varandra. När hållbara insatser får samverka skapas framgång för helheten på riktigt.

Målområdena är:

1. Energi
2. Mobilitet
3. Livsmiljö
4. Ekosystemtjänster

Under respektive målområde följer inriktningar som kortfattat beskriver vad som avses.

MÅLOMRÅDE 1 - ENERGI

Energisystem med låg klimatpåverkan

Energi är ett fokusområde för Aros Park & Sneby. Med fokusområdets avses dels att verksamhetsområdet ska vara energipositivt (PED) (PED – Positive Energy district) och dels att området ska attrahera andra verksamheter med fokus på energi samt erbjuda testbäddar inom energi kopplat till energigemenskaper, smarta hus, smarta städer, smarta transporter och industriella symbioser.

Utöver solcellsparken vill vi se fler innovativa lokalproducerande energilösningar. Det är en självklarhet att vi har solceller på taken och på fasader.

Utsläpp av växthusgaser kopplat till byggnader, anläggningar och infrastruktur ska minimeras genom hög energieffektivitet, användning av förnybara energikällor med begränsad miljö- och hälsopåverkan, lösningar för lagring/ökad flexibilitet i användningen av förnybar energi och smarta val av byggnadsmaterial.

Vi vill se ett effektivt och flexibelt energisystem baserat på förnybar energi innebär god resurshushållning med låg klimat- och miljöpåverkan.

Inriktningar under Energi är:

- Minimal klimatpåverkan och hög resurseffektivitet
- Energisystem med låg klimatpåverkan
- Goda ljusförhållanden

Minimal klimatpåverkan och hög resurseffektivitet

Det som byggs ska ha minimerad klimatpåverkan och hög resurseffektivitet. Det som byggs ska tydligt bidra till en klimatneutral bygg- och anläggningssektor 2030.

Byggnader ska vara klimatoptimerade genom val av material och utformning. Förnybart/cirkulärt byggmaterial vid all byggnation ska prioriteras. Vi vill se att krav ställs på ökad andel återanvända, återvunna och förnybara, resurseffektiva och klimatneutrala material

Grund och stomme utgör i regel den största klimatbelastningen i en[ML1] byggnad. Dessa tas oftast beslut om i tidigt skede. Trä och klimatförbättrad betong är två sätt att sänka klimatpåverkan betydligt.

Vi ska inkludera klimatberäkningar i affärs- och projektbeslut, i enlighet med Boverkets vägledning för LCA – livscykelanalys.

Tre klimatberäkningar ska genomföras under byggprocessen: en första klimatberäkning i tidigt skede (förstudie-programhandling) inför val av stomme, en uppdaterad klimatberäkning under projekteringen (systemhandling) samt en slutgiltig klimatberäkning, klimatdeklaration, som speglar den uppförda byggnaden (bygghandling). Det är viktigt att visa vilka åtgärder som vidtagits för att minska klimatpåverkan under byggprocessen.

Energisystem med låg klimatpåverkan

Då byggnader har en lång livslängd är det väsentligt att byggnader utformas för ett lågt energibehov. Det är också angeläget att snabba på med energieffektivisering av befintlig bebyggelse om klimatmålen ska kunna nås.

Klimatpåverkan från energianvändning och energiproduktion ska minimeras, samt att energibehovet och effektbehovet minimeras och att möjligheter till laststyrning/ökad flexibilitet tas tillvara.

Projektet ska utgå från ett systemperspektiv där energiproduktion, distribution, lagring, flexibilitet, byggnader och andra anläggningar fungerar optimalt i sitt sammanhang i syfte att använda så lite energi och så låg effekt som möjligt med hänsyn till dygns- och årsvariation.

Övergripande utvecklas energigemenskaper och industriella symbioser med syfte att dels skapa en mer hållbar utveckling och dels en effektivare ekonomi för de aktörer som berörs.

ENERGI

Aros Park har som ambition att bli en energipositiv stadsdel, det vill säga stadsdel som på årsbasis uppnår en positiv energibalans och därmed bidrar till en överskottsproduktion av förnybar energi. Det innebär att vi ska integrera olika tekniker och strategier för att minska beroendet av externa energikällor. Exempelvis kan solceller och solfångare installeras på byggnader för att producera elektricitet och värme, och energin kan lagras i batterier eller användas direkt för att möta energibehoven i området.

Energiförbrukningen kan också minskas genom energieffektiva byggnader med bra isolering, energisnåla apparater och belysning, samt smarta system för energihantering och övervakning. Det kan även finnas laddningsinfrastruktur för elbilar och andra hållbara transportsätt för att främja ett lågt koldioxidutsläpp inom området.

Goda ljusförhållanden

Goda ljusförhållanden ska säkerställas genom väl planerad belysning samt god tillgång till dagsljus och direkt solljus för att värna urbana kvaliteter och hälsa, för såväl byggnader, gårdar som olika platser. Energieffektiv belysning och passivt tillvaratagande av dagsljus och solljus kan minimera behov av artificiellt ljus och därmed minska energianvändningen.

God tillgång till dagsljus och solljus ger förutsättningar för god hälsa och välbefinnande. En väl planerad belysning är trygghets- och stämningsskapande och skapar hög nyttjandegrad av olika miljöer.

Vi ska säkerställa att i högsta grad minimera de negativa ekologiska effekterna av belysning och "vitt" ljus.

MÅLOMRÅDE 2 - MOBILITET

Klimatsmarta och attraktiva lösningar för mobilitet och transport

Med fokusområdes avses dels att verksamhetsområdet ska utvecklas med ledande mobilitetslösningar och dels att området ska attrahera andra verksamheter med fokus på mobilitet samt erbjuda testbäddar inom mobilitet kopplat till testanläggningar och klusterverksamhet. Här ska Östra Mellansveriges fordonsindustri kunna mötas för att utveckla teknik och konkurrenskraft inom framtidens hållbara fossilfria drivlinor, autonoma fordon och andra tekniker.

Med Aros Park finns en ambition att som verksamhetsområde svara mot Fordonsdalens behov av mötesplatser för fordonsindustrin i Östra Mellansverige med syfte att stärka konkurrenskraften i övergången till framtidens mer hållbara mobilitet. Vi utvecklar också modeller för omställning av både tekniska mobilitetslösningar men också beteenden i en hållbar riktning.

Aros Park/Sneby ska stå för klimatsmarta och attraktiva lösningar för mobilitet och transport. Det gör vi genom att ställa om till fossilfria och hållbara transporter med hjälp av till exempel utbyggnad av laddinfrastruktur, genom att skapa attraktiva stråk för gående och cyklister samt genom klimatsmarta mobilitetstjänster.

Som nationell logistikhub ska vi också beakta hållbar utveckling i de nationella godsflödena. Smartare transporter är ett mål för hållbar utveckling för Sverige.

Syftet med detta målområde handlar om att med hållbara och tillgängliga färdssätt och transporter minimera miljöbelastningen samt öka effektivitet och tillgänglighet för alla genom att främja hållbara färdssätt och hållbara logistiklösningar.

Det gör vi genom att säkerställa:

- ökad andel förnybara bränslen i lätta och tunga fordon
- ökad andel fossilfria fordon
- kollektivtrafik, parkerings- och cykelåtgärder
- krav på klimateffektiva transporter vid upphandling

Inriktningar under Mobilitet är:

- Mobilitetstjänster
- Hållbara transporter

MOBILITET

Mobilitetstjänster

Aktiv mobilitet, som gång och cykling, är positivt för människors hälsa och välbefinnande. Resor till fots och med cykel och kollektivtrafik är även mer resurssnåla, vilket i sin tur bidrar till lägre klimat- och miljöpåverkan.

Hållbar mobilitet vid nybyggnation i Aros Park/Sneby innebär åtgärder inom infrastruktur för att ge hållbara färdmedel ökat utrymme. Parkeringsplatser ska enbart upprättas i lågt antal och Mobility management-åtgärder ska erbjudas som underlättar och främjar det hållbara resandet. Dessa mobilitetstjänster ska vara lättillgängliga, väl integrerade i stadsdelen och omsorgsfullt utplacerade. Det ska vara lätt att ta sig fram med andra färdmedel än bil.

För transporter med egna bilar till och från området ska fossilfria bilar uppmuntras. Det här kan ske genom erbjudande om tillgängliga och användarvänliga laddstolpar. Inom ramen för lokal energiproduktion och energigemenskaper kan elbilar också bli en integrerad del av hela energilösningen för en energipositiv stadsdel, vilket ska premieras.

Hållbara transporter

För att minska miljöbelastningen samt öka effektivitet och tillgänglighet för alla, främjas hållbara färd sätt och hållbara logistiklösningar.

Vi ska säkerställa hållbara avfallstransporter, leveranser och godstransporter. Det handlar bland annat om att minska antalet tyngre fordon och deras framkomlighet, samt om att utforma området så att andra fordonstyper för godsleveranser, exempelvis små elfordon och cykellogistik främjas. För detta behöver även utformningen av lastplatser beaktas.

I utbyggnadsetapperna ska alla byggaktörer planera, kravställa och följa upp transporter till och från byggarbetsplatsen. Vi ser en stor potential att samarbeta i branschen för att främja en utveckling som innebär att det totala transportbehovet successivt kan minska, bland annat genom att utreda effektivare logistik, samtransport, klimatsmarta byggmaskiner, delningstjänster, högre industrialiseringsgrad och andra mobilitetslösningar.

MOBILITET

Då området ska tjäna som nationell logistikhub ska hänsyn avseende regionala och nationella transporter tas till hållbarhet i ett nationellt perspektiv. Det här innebär att med smarta logistiksystem kan ett utökat antal transporter till Aros Park & Sneby samtidigt innebära färre transporter regionalt och nationellt. Smartare transporter är ett mål för hållbar utveckling för Sverige

VI ser ett behov av offentlig laddningsinfrastruktur för fossilfri och förnybar energi/bränslen. Med fossilfri och förnybar energi menas bioetanol (ED95/E85/75), biogas, biodiesel (HVO100, RME100 eller annan FAME100), el, vätgas eller andra bränslen gjord på förnybar råvara.

MÅLOMRÅDE 3 - LIVSMILJÖ

En omsorgsfullt gestaltad miljö där människor trivs

Enköping har länge profilerat sig som "Sveriges närmaste stad". Det begreppet är fortsatt viktigt, och vi ska skapa utmärkta förutsättningar för att de som arbetar inom Aros Park & Sneby att kunna åtnjuta en hållbar och trygg arbetsmiljö. Vi ska säkerställa en trygg, trivsamt och säker arbetsmiljö där verksamma och besökare kan vistas på lika villkor och må bra.

Hållbar arkitektur och byggande ett stort ämne, men desto viktigare. Den miljö vi planerar, bygger och förvaltar ska hålla i många år framöver och i så stor utsträckning som möjligt bidra till mesta möjliga gott - för naturen, för klimatet och för människan. Det är viktigt att främja och skapa värden som bidrar till Enköpings ökade dragningskraft för boende, besökare, näringsliv och investerare.

Hela området och dess byggnader och grönområden ska planeras på ett sätt som gör att folk trivs och mår bra såväl fysiskt som psykiskt av att vistas i dem. Komfort och funktion räcker inte – byggnader och miljöer måste också vara vackra, tilltalande och omsorgsfullt utformade och byggda med kvalitativa material för att uppfattas som estetiskt tilltalande.

Aros Park & Sneby ska vara en plats för verksamheter avseende kompetensutveckling för samhällets och olika människors behov, allt från praktik och arbetsträning till yrkesutbildning, uppdragsutbildning, akademi och forskning.

Inriktningar under Livsmiljö är:

- Mötesplatser
- Lärmiljöer
- Kulturmiljöer
- Funktioner
- Bebyggelsestruktur
- Socialt värdeskapande
- Cirkulär ekonomi
- Ljud
- Miljö- och hälsofarliga ämnen

Mötesplatser

Det är i möten mycket av kreativitet och utveckling skapas. Ett utbrett område behöver planeras och organiseras med hänsyn till optimala mötesplatser för spontana och planerade möten. För att Aros Park/Sneby ska ett attraktivt område att arbeta i och att bedriva verksamhet inom ska vi säkerställa stimulerande och kreativitetsfrämjande platser och miljöer (exteriört och interiört).

Mänskliga möten sker också genom att skapa platser för verksamheter och företag att mötas. Det här kan organiseras genom företagarförening, klustermiljöer och innovationshubbar.

Grönområden är en viktig förutsättning för att vi ska kunna erbjuda mötesplatser, aktiviteter och rekreation. Därför ska en tillräcklig mängd grönyta och friyta skapas och säkerställas på de premisser som ges av varje enskild plats. Vi vill att det skapas såväl stimulerande miljöer som rofyllda platser för avkoppling.

Lärmiljöer

Energi, logistik och mobilitet är betydande områden för att nå de globala målen. I en innovationsmiljö som Aros Park & Sneby är det centralt med lärandemiljöer. Här förväntas företag erbjuda praktikplatser och arbetsträning. Här etableras utbildningsverksamheter i olika former: yrkesutbildning, uppdragsutbildning, akademisk grundutbildning och forskning. Lärmiljöerna ska erbjuda en stimulerande och kreativitetsfrämjande interiör som kan bidra till att frigöra innovation och utveckling

Så som testbäddar för bland annat energi och mobilitet välkomnas studenter för uppsatsskrivande och projekt. För allmänheten ska erbjudas populärvetenskapliga aktiviteter.

Kulturmiljöer

Aros Park & Snebys utveckling är utformad för att ske på ett sätt som gör att den rotar sig väl i Enköping och i stadens historiska och kulturella bakgrund som forntida knutpunkt för Mälardalens handel, sedan expansiv industristad och militärstad. Aros Park & Sneby fortsätter utveckla Enköping som Sveriges närmaste stad. Vi vill se att en ambition formuleras för bevarande, stärkande och synliggörande av kulturmiljövärden. Konst och utsmyckning får plats och integreras naturligt i det offentliga rummet och i och på byggnader.

Funktioner

Det som byggs ska bidra till en blandning av kommersiella funktioner och verksamheter samt korta avstånd till bekvämligheter och olika målpunkter som kan underlätta vardagen. Ett lokalt utbud kan bidra till lägre klimat- och miljöpåverkan genom att resebehov minskar och goda lokala försörjningsvillkor skapas. Vi kan även se ett framtida behov av förskola eller en gymnasieutbildning med fokus på parkens temaområde.

Bebyggelsestruktur

Det som byggs ska bjuda på adekvat variation i gestaltning, utformning, storlek och användningsområden för att skapa upplevelserika och trivsamma miljöer. Bebyggelsen ska komplettera gestaltningsmål i övriga stadsdelar men här med fokus på en strukturplan för verksamheter, från småskaligt verksamheter till storskaliga logistikbyggnader.

Socialt värdeskapande

Det som byggs ska bidra till socialt värdeskapande genom till exempel trygghets-, säkerhets och brottsförebyggande åtgärder[ML1] , välmående och trivsel, ökade försörjningsmöjligheter (främst för personer som bor eller verkar i området/kommunen) samt ett hållbart lokalt företagande.

Vi vill säkerställa trygghets- och säkerhetsaspekter i senare skeden genom att använda Bo Tryggt 2030 i planering, projektering, bygglovsskedet, byggskedet och i förvaltning.

Cirkulär ekonomi

Vi ska skapa förutsättningar för cirkulär konsumtion och kretsloppsbaseade system. Detta ska tillämpas under planerings- och byggskedet, såväl som i drift och förvaltning. I byggprojekt ska därför ingå en strategi för cirkulär ekonomi baserat på lokal produktion, förnybara resurser, delande och återbruk för att utöka och tillgängliggöra ett hållbart, cirkulärt utbud till framtida verksamheter i området och dess närhet.

Byggmaterial värderas och väljs utifrån funktion, cirkularitet och klimatavtryck. Spill och avfall inkluderas i beräkningen av byggnadens klimatkalkyl. Vi vill se att farliga ämnen fasas ut i byggvaror och främjar därmed möjligheterna till cirkularitet.

LIVSMILJÖ

Vi vill arbeta för att minska klimatpåverkan av grundläggningen och masshanteringen och ska agera för att minska spill i varje fortsatt skede samt det totala byggavfallet som uppkommer genom att ställa krav och följa upp per projekt och dess sluthantering, exempelvis förbränning, återbruk och deponi.

Vi vill att avfallstjänster utvecklas och förbättras som gör det lättare att materialåtervinna och återbruka.

Cirkulär ekonomi ska också innebära regional och nationell samverkan kring cirkulära flöden för insatsvaror.

Ljud

En närmiljö med låga bullernivåer är viktigt för människors hälsa och välbefinnande. Att skapa hälsosamma miljöer för alla, med acceptabla bullernivåer är viktigt för att undvika ojämlik miljöexponering i området och för att skapa en långsiktigt säker livsmiljö.

Vi ska säkerställa åtgärder för att motverka störande ljud och att bidra till positiva ljudupplevelser för en hållbar stadsmiljö.

Miljö- och hälsofarliga ämnen

Att sanera och undvika miljö- och hälsostörande ämnen bidrar till hälsosamma och säkra miljöer och låg klimatpåverkan.

Vi ska göra val av produkter och material så att spridning av miljö- och hälsofarliga ämnen till luft, vatten och mark undviks, samt för att skapa förutsättningar för goda arbetsvillkor och en god arbetsmiljö i produktions- och byggskedet samt en hälsosam miljö under driftskedet.

MÅLOMRÅDE 4 - EKOSYSTEMTJÄNSTER

Samspel mellan människa och natur för en levande och resilient stad

I Aros Park & Sneby ska människor som arbetar ha tillgång till naturen för rast och en plats att träffa arbetskamrater för inspirerande utbyte av idéer och kreativitet. (se även inriktning mötesplatser)

I det nya området som växer fram ska ett samspel ske mellan människa och natur för levande och resilienta stadsdelar. Genom att värna befintlig natur, grönstruktur och skapa förutsättningar för nya ekosystem kan Aros Park/Sneby bidra till att Enköping blir en robust, anpassningsbar och motståndskraftig stad, väl rustad för att klara framtidens klimatutmaningar.

Därför ska Aros Park & Sneby utvecklas med blå-gröna sammanhängande stråk samt grönområden. Ytor som traditionellt hårdgjorts utvecklas med fokus på grönytor och hybridyor som absorberar dagvatten och erbjuder växter för insekter. Området fokuserar på programmerade ytor men behåller också vissa ursprungliga naturvärden. Eftersom stadsutveckling och bebyggelse logiskt innebär att ursprungliga naturvärden försvinner fokuseras på både försiktighetsmått men också kompensatoriska åtgärder.

Liksom för energi och mobilitet ska innovativa lösningar för ekosystemtjänster uppmuntras med syfte att skapa förebilder för andra att ta efter. De här avser smarta system för både färskvattenförbrukning och övriga behov av vatten.

Inriktningar under EKOSYSTEMTJÄNSTER är:

- Grönstruktur
- Klimatanpassning
- Hållbar vattenhantering
- God luftkvalité

EKOSYSTEMTJÄNSTER

Grönstruktur

I Aros Park & Sneby ska ekosystemtjänster och gröna strukturer utvecklas som kompensation i samband med exploatering av nya stadsmiljöer. Det här genom programmering av gröna ytor för det fall ursprunglig natur exploateras och därmed inte bevaras. Detta ska vara utgångspunkten i så väl tidig planering som i framtagande av bygglovsunderlag och situationsplaner, samt följas upp i genomförandeskedet.

Att till viss del behålla och utveckla den biologiska mångfalden innebär att naturmiljön påverkas negativt i minimal omfattning. Den biologiska mångfalden är också viktig för att ekosystemen, och i förlängningen samhället, ska vara resiliert. Genom att värna och utveckla biologisk mångfald, ekosystemtjänster och grönstruktur kan onödig negativ miljöpåverkan undvikas.

Byggaktören ska planera för åtgärder för att bevara, skydda och stärka biologisk mångfald, naturvärden och spridningssamband i samband med utvecklingen av området. Vi vill se att görs en naturvärdesinventering (samordnas med blåstruktur) och att det planeras för åtgärder för att bevara, skydda och stärka biologisk mångfald, naturvärden och spridningssamband före och efter exploatering.

Gröna tak och gröna fasader är några självklara exempel. Vi vill här se innovativa lösningar.

Befintlig grönstruktur som exempelvis uppvuxna träd och viktiga ekologiska spridningsvägar ska vara utgångspunkt i planering och bygglov.

Målnivå för grönytefaktor som ska gälla för exploatör är grönytefaktor 0,15. Målnivån grundar sig på den planeringsinriktning som Göteborgs stad har för industri-/verksamhetsområde. Enköpings kommun saknar grönytefaktor i dagsläget, men Aros Park/Sneby vill säkerställa tillräcklig grönyta.

EKOSYSTEMTJÄNSTER

Klimatanpassning

Byggaktören ska rusta projektet och dess planerade användning för de utmaningar som en ökad uppvärmning för med sig samt minska sårbarheten för klimatrelaterade risker, såväl akuta som långvariga. Det innebär att man behöver göra en klimat- och sårbarhetsanalys samt åtgärder för klimatanpassning och att justera dessa vid behov.

Byggprojekten ska som minst redovisa klimatscenario baserade på IPCC:RCP 8,5. Vill projekten använda underlaget i vidare byggnadscertifiering och kopplat till EU-taxonomin rekommenderas analyser på samtliga fyra klimatscenario (RCP 2,5, RCP 4,5, RCP 6,5 och RCP 8,5).

All ny- och ombyggnation ska säkerställa att bebyggelse och infrastruktur vid extrem nederbörd (upp till 100-årsregn) idag eller i framtiden inte riskerar översvämning som kan leda till allvarliga skador

Hållbar vattenhantering

Ett resurseffektivt användande av vatten minskar energiåtgång och därigenom även klimat- och miljöpåverkan och bidrar till resurshushållning. Det innebär bland annat att byggnader som projekteras, byggs och förvaltas för en robust, miljö- och hälsomässigt tillförlitlig och resurseffektiv vattenförsörjning och avloppshantering. Att genomföra mark- och vattenarbeten under vissa tider på året kan medföra risk för påverkan. Planering för genomförandet av markarbeten bör stämmas av med ekolog för att säkerställa att arbeten görs vid en tid då vattnet är minst känsligt.

Dagvatten är en resurs, och ska tillvaratas som en sådan. Öppna dagvattenlösningar förespråkas, i form av t.ex. BGG-system som fördröjer, renar och förgyller. Dagvatten ska alltid hanteras i linje med Enköping dagvattenplan.

Vatten har ekologiska och biologiska värden. Vi vill se att görs en naturvärdesinventering (samordnas med ovan grönstruktur) och att det planeras för åtgärder för att bevara, skydda och stärka biologisk mångfald, naturvärden och spridningssamband i vatten före och efter exploatering.

EKOSYSTEMTJÄNSTER

Vi vill se att det inom området planeras för multifunktionella grön-blå stråk där dagvatten kan renas och fördröjas. De grön-blå stråken är placerade i lågpunkter där det finns befintliga vattendrag. Dagvattendammar och fördröjningsmagasin kan även placeras här. Dammar och insektshotell kan bidra till att skapa ekosystemtjänster. Dagvattenhanteringen bör vara öppen och fördröjning kan exempelvis ske genom gröna tak.

Förutom rening och fördröjning av dagvatten kan även andra ekosystemtjänster uppnås med gröna tak, exempelvis ett förbättrat mikroklimat, bullerdämpning, ge livsmiljöer till olika organismer och en ökad biologisk mångfald. Dessa värden bör också uppmärksammas vid anläggning och val av gröna tak. Om gröna tak väljs som en del av dagvattenlösningen bör ett grönt tak väljas som har en stor kapacitet att fördröja nederbörd för att bidra så mycket det går till fördröjningskravet. Gröna tak kräver skötsel främst i etableringsfasen, i form av bevattning, kompletterande sådd, ogräsrensning och plantering. Därefter krävs löpande underhåll i form av kontroll av exempelvis dräneringsfunktion och stuprör. För att undvika att de gröna taken tillför näringsämnen till recipienten bör tak som inte kräver gödsling väljas

Den planerade solcellsparken i väster kan med fördel utformas som en multifunktionell yta som även bidrar till dagvattenhanteringen inom området. Exempelvis genom fördröjning i mark eller att genom höjdsättningen agera som en lämplig översvämningssyta vid större regn.

Reningsmetoderna gällande vatten är en fråga som behöver hanteras och vilken rening man kan förvänta sig i ett framtida skede.

EKOSYSTEMTJÄNSTER

God luftkvalité

Med hjälp av växtlighet ska luftmiljön i Enköpings utomhusmiljöer bidra till positiva upplevelsevärden. Tillgång till ren luft är viktigt för hälsa och välmående för såväl människor som för flora och fauna. Luften, och de dofter den för med sig, kan förstärka upplevelsen av Enköpings olika platser i positiv bemärkelse.

Minskade luftföroreningar ger också mindre miljöpåverkan eftersom föroreningar bland annat bidrar till försurning och övergödning.

Byggprojektet ska uppnå miljökvalitetsmålen för luft och genom anpassning av bebyggelsestruktur och andra åtgärder skapa goda förutsättningar för att uppfylla miljökvalitetsmålen.

5. REFERENSER

Översiktsplan/Fördjupad översiktsplan

Näringslivsprogram

Regionala hållbarhetslöften

Avfallsplan

Handlingsplan för barnkonventionen

Kulturpolitiskt program

Trygghets- och säkerhetspolicy

Trafikstrategin

Gång och cykelplan

P-normen

Mobility management-plan

Energiplan

Klimatstrategi

Dagvattenplan

Vattenskyddsföreskrifter

VA-plan

Citylab manual 4.0

Bo Tryggt 2030 -Stiftelsen Tryggare Sverige

Boverket (2019) Brottsförebyggande och trygghetsskapande perspektiv och åtgärder i samhällsbyggnadsprocessen.

Glokala Sverige (2020) Arbetsbok Agenda 2030

Naturvårdsverket (2019) Grön infrastruktur och fysisk planering

Checklista för begränsad klimatpåverkan - Länsstyrelserna – Tillsammans för klimat- och energifrågor i fysisk planering.

Handlingsplan för cirkulärt byggande– med fokus på minskat byggavfall - Stockholm stad

Vägledning för Hållbart byggande - SKR